

Ανάπτυξη και Διαχείριση Καινοτομιών στο Σχολείο

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΥ7	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ανάπτυξη και διαχείριση καινοτομιών στο σχολείο		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Σύνολο	3	7,5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:	Υποχρεωτικό		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uth.gr/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Να γνωρίσουν οι φοιτητές τις βασικές αρχές διαχείρισης και ανάπτυξης αλλαγών και καινοτομιών σε έναν σχολικό οργανισμό.
Να γνωρίσουν το εννοιολογικό υπόβαθρο της έννοιας της καινοτομίας και της αλλαγής.
Να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα της αλλαγής ως απαραίτητης προϋπόθεσης για τη βελτίωση, αλλά και τη διατήρηση, της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.
Να εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία για το θέμα και να γνωρίσουν καλύτερα τα σχολεία ως κοινότητες μάθησης στις οποίες συμμετέχουν ενεργά τόσο τα ενήλικα όσο και τα ανήλικα μέλη.

Να κατανοήσουν τους τρόπους και τις στρατηγικές με τις οποίες μπορούν ως εκπαιδευτικοί και ως εκπαιδευτικοί ηγέτες να σχεδιάσουν, υλοποιήσουν και αξιολογήσουν καινοτόμες ιδέες στο σχολείο τους σε συνεργασία με τους μαθητές τους.

Να αναπτύξουν τη δική τους λογική για τη σημαντικότητα της εισαγωγής και διαχείρισης αλλαγών και καινοτομιών στη σχολική μονάδα.

Να κατανοήσουν τη σημασία της ηγεσίας και την επιρροή που μπορεί να έχει στην εισαγωγή καινοτομιών και αλλαγών, καθώς και τις προσωπικές, οργανωσιακές και κοινωνικές δυναμικές που αναπτύσσονται κατά τη διαδικασία της αλλαγής.

Να κατανοήσουν την έννοια της μαθητικής συμμετοχής στο σχολείο και να στοχαστούν σχετικά με το πώς μπορεί ένα σχολείο στην Ελλάδα να ενθαρρύνει την ισότιμη και δημοκρατική συμμετοχή των μαθητών τόσο στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τις αλλαγές/καινοτομίες όσο και κατά την εφαρμογή αυτών των αλλαγών.

Γενικές Ικανότητες

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση πληροφοριών κάνοντας και χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών

Εις βάθος μελέτη και ανάλυση επιστημονικών εργασιών στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα

Συγγραφή επιστημονικής εργασίας

Ομαδική εργασία / συνεργασία

Διεπιστημονική μελέτη και ανάλυση κοινωνικών φαινομένων

Προαγωγή ηθικών αρχών και υπευθυνότητας στον κοινωνικό και επαγγελματικό τομέα

Κατανόηση της έννοιας του σεβασμού και ανάπτυξη αισθήματος σεβασμού προς τον Άνθρωπο (είτε είναι ενήλικος είτε ανήλικος)

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή στην αλλαγή και την καινοτομία - Ορισμός και διάκριση των εννοιών της αλλαγής και της καινοτομίας. Τύποι αλλαγής και καινοτομίας. Η καινοτομία σε επίπεδο οργανισμού. Σπουδαιότητα της αλλαγής και της καινοτομίας.

Θεωρητικά μοντέλα οργανωσιακής αλλαγής:

α) Μοντέλα σταδίων – Οι κύριες φάσεις εισαγωγής, εφαρμογής και καθιέρωσης της αλλαγής. Φάσεις καινοτομίας: 1) Σύλληψη και στρατηγικός σχεδιασμός καινοτομιών. Πώς μετατρέπουμε δημιουργικές ιδέες σε πραγματικές καινοτομίες; Δημιουργία σχεδίων δράσης. 2) Υλοποίηση, αξιολόγηση, διάχυση και καθιέρωση καινοτομιών. Ανάπτυξη σεναρίων μέσω διαφόρων τεχνικών (Delphi).

β) Άλλα μοντέλα αλλαγής - Μοντέλο διακοπόμενης ισορροπίας. Μοντέλα ασάφειας (ambiguity models). Θεωρία πολύπλοκων συστημάτων: αυτοοργανούμενα συστήματα, αυτοοργανούμενη μάθηση, ηγεσία σε πολύπλοκα συστήματα, κ.λπ.

Κουλτούρα και αλλαγή – Η έννοια της κουλτούρας. Επίπεδα κουλτούρας: σύμβολα, νόρμες, αξίες, παραδοχές. Διαφορά κουλτούρας και κλίματος. Ανιχνεύοντας την κουλτούρα ενός οργανισμού. Πώς επηρεάζει η κουλτούρα την αλλαγή και το αντίστροφο; Κηδεμονική και ανθρωπιστική (σχολική) κουλτούρα και αλλαγή. «Παιδαγωγική του Μετασχηματισμού» αντί της «Παιδαγωγικής της Συντήρησης». Η έννοια του «οργανισμού που μαθαίνει» (“the learning organisation”).

Αντίσταση στην αλλαγή - Τι είναι η αντίσταση στην αλλαγή; Είδη αντίστασης και τρόποι έκφρασης της. Αιτίες αντίστασης στην αλλαγή. Σχολικός κηδεμονισμός και αντίσταση μαθητών. Διαχείριση αντίστασης στην αλλαγή.

Αποτελεσματικότητα κι αξιολόγηση καινοτομιών – Η έννοια της «αποτελεσματικότητας». Παραδοσιακές κι εναλλακτικές προσεγγίσεις αξιολόγησης.

Έρευνα σχετικά με την εκπαιδευτική καινοτομία - Μεθοδολογικές προσεγγίσεις: πλεονεκτήματα και περιορισμοί. Μέτρηση του βαθμού καινοτομικότητας ενός οργανισμού. Κριτική αξιολόγηση ερευνών.

Εκπαιδευτική καινοτομία στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες. Καινοτομία στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση (ομοιότητες και διαφορές).

Συμμετοχή μαθητών στην εκπαιδευτική αλλαγή και καινοτομία - Δικαιώματα παιδιού και σχολική συμμετοχή. Η ‘φωνή’ των μαθητών στην εκπαιδευτική αλλαγή: πώς εκφράζεται στην πράξη; Σε ποιους σχολικούς τομείς προωθείται συνήθως η μαθητική συμμετοχή; Ποιες δομές ενθαρρύνουν τη δημοκρατική συμμετοχή των μαθητών στις σχολικές αλλαγές; Ποια είναι τα συνήθη εμπόδια; Συμμετοχικές μορφές εκπαίδευσης ανά τον κόσμο.

Το μέλλον της εκπαίδευσης - Βασικοί παράγοντες που θα επηρεάσουν την εκπαίδευση στο μέλλον.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Διά ζώσης και εξ αποστάσεως διδασκαλία	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	προβολή διαφανειών, χρήση της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης για την ανάρτηση των υλικών του μαθήματος, των εργασιών των φοιτητών/τριών και την επικοινωνία μεταξύ διδασκόντων και φοιτητών/τριών, αναζήτηση ηλεκτρονικών περιοδικών και πηγών	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)
	Διαλέξεις	36
	Ασκήσεις πράξης που εστιάζουν στην εφαρμογή θεωριών και στην ανάλυση μελετών περίπτωσης (εντός της αίθουσας διδασκαλίας, κατά τις παραδόσεις του μαθήματος)	15
	Προσωπική / μη καθοδηγούμενη μελέτη	69
	Ομαδική εργασία / συνεργασία	30
	Συγγραφή επιστημονικής εργασίας	75
	Σύνολο Μαθήματος	225
	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Εκπόνηση γραπτής εργασίας

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Angus, L. (2004). Globalization and educational change: Bringing about the reshaping and re-norming of practice. *Journal of Education Policy*, 19(1), 23-41.

Beabout, B. R. (2012). Turbulence, perturbation, and educational change. *Complicity: An International Journal of Complexity and Education*, 9(2), 15-29.

Bolam, R., McMahon, A., Stoll, L., Thomas, S., & Wallace, M. (2005). Creating and sustaining effective professional learning communities. *DfES Research Report RR637*, University of Bristol.

Brosky, D. (2011). Micropolitics in the school: teacher leaders' use of political skill and influence tactics. *The international journal of educational leadership preparation*, 6(1), 1-11.

Clement, J. (2014). Managing mandated educational change. *School Leadership & Management*, 34(1), 39-51.

Cohen, K.D. & Ball, D.L. (2006). Educational innovation and the problem of scale. Available at: <http://www.sii.soe.umich.edu/documents/CohenBallScalePaper.pdf>

- Czerniawski, G. (2012) Repositioning trust: a challenge to inauthentic neoliberal uses of pupil voice. *Management in Education*, 26(3), 130-139.
- Daly, A. J. & Finnigan, K. S. (2010). A bridge between worlds: Understanding network structure to understand change strategy. *Journal of Educational Change*, 11, 111-138.
- Davies, B., Davies, B. J. & Ellison, L. (2005) Success and Sustainability: Developing the Strategically-Focused School. Nottingham: National College for School Leadership.
- Davies, S. & Quirke, L. (2005) Innovation in educational markets: an organizational analysis of private schools in Toronto. Catholic Education, Downloaded from HighBeam Research.
- Ellis, A. (2005) *Research on Educational Innovations* (Fourth Edition). NY: Eye on Education Inc.
- Ellis, R. & Hogard, E. (2006) The trident: a three-pronged method for evaluating clinical, social and educational innovations, *Evaluation*, 12(3), 372-383.
- Erwin, D. G. & Garman, A. N. (2010). Resistance to organizational change: linking research and practice. *Leadership & Organization Development Journal*, 31(1), 39-56.
- Erwin, D. G. & Garman, A. N. (2010). Resistance to organizational change: Linking research and practice. *Leadership & Organization Development Journal*, 31(1), 39-56.
- Evans, R. (2001) *The Human Side of School Change: Reform, Resistance, and the Real-Life Problems of Innovation*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Fletcher, A. (2005). Meaningful student involvement: Guide to students as partners in school change (2nd ed.). Available at: <http://www.soundout.org/MSIGuide.pdf>
- Fullan, M. (2007) *The new meaning of educational change* (4th ed.). New York, NY: Teachers' College Press and Routledge.
- Giannakaki, M. S., Flynn, P., Hayes, N., and Fitzsimons, S. (2018) Teachers' beliefs about education and children's voice practices in the Island of Ireland (Research Report). Armagh, Northern Ireland: Centre for Cross Border Studies. Link to full text: <http://scotens.org/teachers-beliefs-about-education-and-childrens-voice-practices-in-the-island-of-ireland/>
- Giannakaki, M. S., McMillan, I. D., & Karamichas, J. (2018). Problematizing the use of education to address social inequity: Could participatory action research be a step forwards? *British Educational Research Journal*. DOI: 10.1002/berj.3323. Link to full text: <http://rdcu.be/H5BN>
- Giannakaki, M. S., & Batziakas, G. (2016). 'This is a beautiful school.' 'This school is useless!' Explaining disengagement in a Greek vocational school through the examination of teacher ideologies. *Research in Post-Compulsory Education*, 21(4), 409-433.
- Giles, C., & Hargreaves, A. (2006). The sustainability of innovative schools as learning organizations and professional learning communities during standardized reform. *Educational Administration Quarterly*, 42(1), 124-156.

- Glatter, R., Castle, F., Cooper, D., Evans, J. & Woods, P. A. (2005) What's new? Identifying innovation arising from school collaboration initiatives. *Educational Management, Administration and Leadership*, 33(4), 381-399.
- Gordon, J. & Patterson, J. A. (2008). "It's what we've always been doing." Exploring tensions between school culture and change. *Journal of Educational Change*, 9, 17–35.
- Grimaldi, E. (2012) Neoliberalism and the marginalisation of social justice: the making of an education policy to combat social exclusion. *International Journal of Inclusive Education*, 16(11), 1131–1154.
- Gruenert, S. (2008). School culture, school climate: they are not the same thing. *Principal (NAESP)*, March/April, 56-59. Retrieved Nov. 19, 2012, from <http://www.naesp.org/resources/2/Principal/2008/M-Ap56.pdf>
- Hargreaves, D. H. (2003) Working Laterally: How Innovation networks make an Education Epidemic. Nottingham: DfES. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://publications.teachernet.gov.uk/eOrderingDownload/working_laterally.pdf
- Harris, P. and Manatakis, H. (2013) Children's voices: a principled framework for children and young people's participation as valued citizens and learners. Adelaide: University of South Australia & South Australian Department for Education and Child Development. Available from: <https://www.education.sa.gov.au/sites/g/files/net691/f/childrens-voices-framework.pdf>
- Hart, R. (1992) Children's participation: from tokenism to citizenship (Innocenti Essays 4). Florence, Italy: UNICEF International Child Development Centre. Available from: https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/childrens_participation.pdf
- Hinde, E. R. (2007) School culture and change: An examination of the effects of the school culture on the process of change. Ανακτήθηκε στις 15 Οκτωβρίου 2007 από www.usca.edu/essays/vol122004/hinde.pdf
- Horgan, D., Forde, C., Parkes, A. Martin, S. Mages, L. and O'Connell, A. (2015). Children and young people's experiences of participation in decision-making at home, in schools and in their communities. Dublin: Department of Children and Youth Affairs. Available at: <https://www.dcy.gov.ie/documents/publications/20161110ChildandYoungExperienceDecisionMakingHomeSchoolCommunity.pdf>
- Hoy, W. K. (2001) The pupil control studies: a historical, theoretical and empirical analysis. *Journal of Educational Administration*, 39(5), 424–441.
- Jacobs, C. (2000) The evaluation of educational innovation. *Evaluation*, 6(3), 261-280.
- Johannessen, J. A., Olsen, B. & Lumpkin, G. T. (2001) Innovation as newness: what is new, how new, and new to whom? *European Journal of Innovation Management*, 4(1), 20-31.

- Kelchtermans, G. (2005) Teachers' emotions in educational reforms: self-understanding, vulnerable commitment and micropolitical literacy. *Teaching and Teacher Education*, 21(8), 995-1006.
- King, N., & Anderson, N. (2002). *Managing innovation and change: A critical guide for organisations* (2nd ed.). London: Thomson.
- Kleine, D., Pearson, G., and Poveda, S. (2016) Participatory methods: engaging children's voices and experiences in research. London: Global Kids Online. Available from: www.globalkidsonline.net/participatoryresearch
- Kotter, J. P. (2012). *Leading change*. Boston, MA: Harvard Business Review.
- Lansdown, G. (2011) Every child's right to be heard: a resource guide on the UN Committee on the Rights of the Child General Comment No. 12. London: Save the Children UK and UNICEF. Available from: https://www.unicef.org/french/adolescence/files/Every_Childs_Right_to_be_Heard.pdf
- Levin, B. (2009) Does politics help or hinder education change? *Journal of Educational Change*, 10(1), 69-72.
- Lundy, L., McEvoy, L., and Byrne, B. (2011). Working with young children as co-researchers: an approach informed by the United Nations Convention on the Rights of the Child. *Early Education and Development*, 22(5), 714-736.
- Maitles, H. and Deuchar, R. (2006) 'We don't learn democracy, we live it!' Consulting the pupil voice in Scottish schools. *Education, Citizenship and Social Justice*, 1(3), 249-266.
- Mansfield, D. (2003). Complexity theory and educational leadership: The place of the new sciences in shaping thinking on how to lead schools today. National College for School Leadership. Retrieved from: <https://www.scribd.com/document/73221118/Complexity-Theory-and-Educational-Leadership>
- McNamara, G. & O'hara, J. (2004) Trusting the teacher: evaluating educational innovation. *Evaluation*, 10(4), 463-474.
- Morrison, K. (1998) *Management Theories for Educational Change*. London: PCP
- Mitra, D. (2006). Youth as a bridge between home and school: Comparing student voice and parent involvement as strategies for change. *Education and Urban Society*, 38(4), 455-480.
- Mitra, D. (2003) Student voice in school reform: reframing student – teacher relationships. *McGill Journal of Education*, 38(2), 289-304.
- Morrison, K. (2010). Complexity theory, school leadership and management: questions for theory and practice. *Educational Management Administration & Leadership*, 38(3), 374–393.
- Morrison, K. (2006). Complexity theory and education. APERA Conference (28-30 November, Hong Kong). Retrieved from: http://edisdat.ied.edu.hk/pubarch/b15907314/full_paper/SYMPO-000004_Keith%20Morrison.pdf

- Parsons, C., & Fidler, B. (2005). A new theory of educational change: Punctuated equilibrium: The case of the internationalisation of higher education institutions. *British Journal of Educational Studies*, 53(4), 447-465.
- Pashiardis, P. (1995) Educational institutions in Cyprus. *Modern Greek Studies Yearbook*, Volume 10/11, 1994-1995. Minnesota: University of Minnesota.
- Perrin, B. (2002) How to - and how not to - evaluate innovation. *Evaluation*, 8(1), 13-28.
- Ribbins, P. & Burrige, E. (1993) *Improving Education: Promoting Quality in Schools*. London: Cassell.
- Robinson, C., & Taylor, C. (2013). Student voice as a contested practice: Power and participation in two student voice projects. *Improving schools*, 16(1), 32-46.
- Roettger, C. (2006). Change from the heart. *The Journal for Quality and Participation*, 29(2), 18-20.
- Schein, E. H. (1988). Organizational culture. Retrieved Nov. 19, 2012, from <http://dspace.mit.edu/bitstream/handle/1721.1/2224/SWP-2088-24854366.pdf>
- Simmons, C., Graham, A., and Thomas, N., (2015) Imagining an ideal school for wellbeing: locating student voice. *Journal of Educational Change*, 16(2), 129 – 144.
- Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M. and Thomas, S. (2006) Professional learning communities: a review of the literature. *Journal of Educational Change*, 7(4), 221–258.
- Thompson, P. (2010). Whole school change: A review of the literature (2nd. ed.). Newcastle: Creativity, Culture and Education. Available at: <http://www.creativitycultureeducation.org/wp-content/uploads/cce-lit-review-whole-school-change-255.pdf>
- Thornberg, R. (2010) School democratic meetings: pupil control discourse in disguise. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 924-932.
- UNESCO (2010). Strategic planning: concept and rationale. Education sector planning working papers (Working Paper 1). Retrieved from UNESCO website: <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001897/189757e.pdf>
- Vahasantanen, K. (2015). Professional agency in the stream of change: Understanding educational change and teachers' professional identities. *Teacher and Teaching Education*, 47, 1-12.
- Zimmerman, J. (2006). Why some teachers resist change and what principals can do about it. *NASSP Bulletin*, 90(3), 238-249.
- Roettger, C. (2006) Change from the heart. *The Journal for Quality and Participation*, 29(2), 18-20.
- Γιαννακάκη, Μ. Σ. (2005) Η εφαρμογή καινοτομιών στη σχολική μονάδα. Στο Καψάλης, Α. (Επιμ.) *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων* (σσ. 243-276). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Κουλουμπαρίτση, Α. Χ. (2002) Η Ευέλικτη Ζώνη αλλάζει το σχολείο: μία μελέτη περίπτωσης μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες και αμοιβαίες δεσμεύσεις. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 6, 57-79.

Πασιαρδής, Π. (2004) *Εκπαιδευτική Ηγεσία: Από την Περίοδο της Ευμενούς Αδιαφορίας στη Σύγχρονη Εποχή*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Σπυροπούλου, Δ., Βαβουράκη, Α., Κούτρα, Χ., Λουκά, Ε. & Μπούρας Σ. (2007) Καινοτόμα προγράμματα στην εκπαίδευση. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 13, 69-83.